

7. Пушкар З. Стратегічне планування регіонального розвитку / З. Пушкар, Б. Пушкар // Українська наука : минуле, сучасне, майбутнє. – 2008. – Вип. 13. – С. 100–105.
8. Кравченко М. В. Розробка моделей організації управління соціальним захистом населення: національний та зарубіжний досвід / М. В. Кравченко, О. М. Петроє ; [за заг. ред. М. В. Пітцика]. – К. : Асоц. міст України та громад, 2007. – Кн. 19. – 250 с. – (Серія навчальних програм для працівників місцевого самоврядування).

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine. “On Approving the National Strategy for Regional Development 2015” *Official Herald of Ukraine* 30 (2006). Print.
2. Shchedrovitsky, G. “Technology Regional Planning: from an industrial to an innovative model”. *Compass industrial restructuring* 5(2003):15–16. Print.
3. “Decree of the President of Ukraine The concept of national regional policy № 341/2001 of 25 May 2001”. Web. <www.president.gov.ua>.
4. Perfilova, N. “Project approach to public financial management” *Proceedings of the National Academy of Sciences of Ukraine: Mathematical Machines and Systems* 2 (2009): 26–28. Print.
5. “The state targeted programs are run on a course of reform”. 15 May 2012. Web. <<http://blog.liga.net/user/gsmityuh/article/9213.aspx>>.
6. Vasilenko, V., V. Medved, & T. Savelyeva. *Economic development of regions: similarities and differences*. Donetsk: South-East Ltd, 2010. Print.
7. Pushkar, S. & B. Pushkar. “Strategic Planning for Regional Development”. *Ukrainian science: Past, Present and Future* 13(2008):100–105. Print.
8. Kravchenko, M. & A. Petroe. *Development of models of management of social protection: national and international experience*. Kiev: Association Cities and Communities of Ukraine, 2007. Print.

Рецензент:

Квачук І.Г. – доктор економічних наук, професор, зав. кафедри фінансів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

УДК 334.716:621.391

ББК 65.301

Меджибовська Н.С.

ФАКТОРИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІКТ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Одеський національний економічний університет,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра економічної кібернетики,
65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8,
тел.: 0482356872,
e-mail: cyber@oneu.edu.ua

Анотація. У статті ідентифікуються чинники, що впливають на ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на промислових підприємствах. Для виконання цього завдання проведено дослідження 12 промислових підприємств міста Одеса й виділено 17 чинників, що характеризують рівень використання ІКТ на промисловому підприємстві. Для обробки результатів дослідження використані кореляційно-регресійний аналіз і метод експертних оцінок й аналізу. У результаті доведена гіпотеза про залежність ефективності використання ІКТ від рівня доходу (по суті – розміру) промислового підприємства.

Ключові слова: економічна ефективність, інформаційно-комунікаційні технології, промислове підприємство, рівень автоматизації, рівень технічної забезпеченості, електронний обмін інформацією.

Annotation. This paper identifies factors, influencing on the efficiency of ICT implementation to the industrial enterprises. For the deciding this task we studied the 12 Odessa' industrial enterprises and on this base selected the 17 factors, which characterize the ICT implementation level for the industrial enterprises. For the data processing we used the correlation and regression analysis and method of expert analysis. As the result we proved the hypothesis about the dependencies of ICT implementation efficiency from the level of revenue of industrial enterprise.

Keywords: economic efficiency, information and communication technology, industrial enterprise, level to automation, level to technical support, electronic exchange by information.

Вступ. Як відмічено в Окінавській хартії глобального інформаційного суспільства, “ІКТ є одним з найбільш важливих чинників, що впливають на формування суспільства XXI століття” [1, с.51]. Вони повсюдно знайшли визнання як технології загального призначення, які роблять всеосяжний вплив як на функціонування економіки, так і на рівень життя людей. Нині велика кількість підприємств розглядають ІКТ як ключовий чинник успіху. Звіти міжнародних організацій свідчать, що “як з розвинених, так і країн, що розвиваються, надходить усе більше підтверджень того, що впровадження ІКТ підприємствами допомагає прискорити зростання продуктивності праці, що необхідне для підвищення доходів і зайнятості”. Широке впровадження ІКТ у виробничих галузях країн, що розвиваються, здатне прискорити інновації і тим самим підвищити конкурентоспроможність цих країн [2, с.5]. У сучасних умовах “усе більш широке впровадження практики електронного підприємництва укріплює глобальні моделі виробництва й збуту, у яких особливе місце займає співпраця і швидкий обмін інформацією між діловими партнерами. Це означає, що конкурентоспроможність, у тому числі підприємств у країнах, що розвиваються, починає все більше й більше залежати від їх здатності використовувати ІКТ для вбудовування у виробничі системи регіонального й глобального масштабу” [2, с.20].

Постановка завдання. У зв'язку із цим, особливого значення набуває ідентифікація основних рушійних чинників, що сприяють ефективному використанню ІКТ у бізнесі, що й сформулювало мету статті. Як методи дослідження використані кореляційно-регресійний аналіз і метод експертних оцінок й аналізу.

Результати. Питання адаптації і використання ІКТ є темою багатьох наукових досліджень. Так, С.Веховар і Д.Лесьяк, Д.А.Хигон, А.Олло-Лопез і М.Е.Арамендіа-Мунета характеризують ІКТ як основу для досягнення конкурентоспроможності й економічного зростання підприємств і навіть країн [3–5]. С.С.Алам і М.К.М.Нур адаптацію ІКТ розглядають як “інструмент бізнесу для конкуренції в глобальному масштабі, зі збільшеною ефективністю і тісними взаєминами з клієнтами й постачальниками”.

Н.Н.Маночехрі, Р.Ал-Есмаїл і Р.Ашрафі стверджують, що ефективність упровадження ІКТ і реалізація нових бізнес-можливостей залежать щонайменше від поєднання трьох чинників [7]:

- релевантної інфраструктури;
- кваліфікації персоналу у сфері ІКТ;
- достатності бюджету для інвестування в ІКТ.

Подібну групу необхідних умов виділили А.Олло-Лопез і М.Е.Арамендіа-Мунета. Усі детермінанти й чинники, що впливають на рівень адаптації ІКТ, вони розділили на три групи: чинники, що відносяться до навиків співробітників компанії з використання ІКТ; чинники, що характеризують безпосередньо компанію, і чинники, що належать до її бізнес-оточення [5].

Д.Консолі, А.Бауо-Моріонез, М.Біллон і Ф.Лера-Лопез акцентують увагу на важливості довгострокових інвестицій в ІКТ, оскільки позитивний ефект від упровадження

ІКТ з’являється лише після періоду адаптації [8; 9]. Важливо, що компанії, які впроваджують ІКТ, стикаються з необхідністю перебудови своєї організаційної структури, перенавчанням персоналу тощо.

З метою ідентифікації чинників, що впливають на ефективність використання ІКТ у бізнесі, ми зробили детальне дослідження практики господарювання 12 промислових підприємств міста Одеса, серед яких 5 машинобудівних підприємств, 3 підприємства харчової промисловості, 2 підприємства виробництва готових металевих виробів і по одному підприємству з галузей виробництва кабелю і пластмасових виробів.

Дослідження рівня використання ІКТ виконувалося на підставі анкетування співробітників підприємств і даних державного статистичного спостереження (форма № 1-ІКТ “Використання інформаційно-комунікаційних технологій та електронної торгівлі на підприємствах”). На підставі вказаних документів було виділено 17 чинників, що характеризують рівень використання ІКТ на підприємстві (рис. 1).

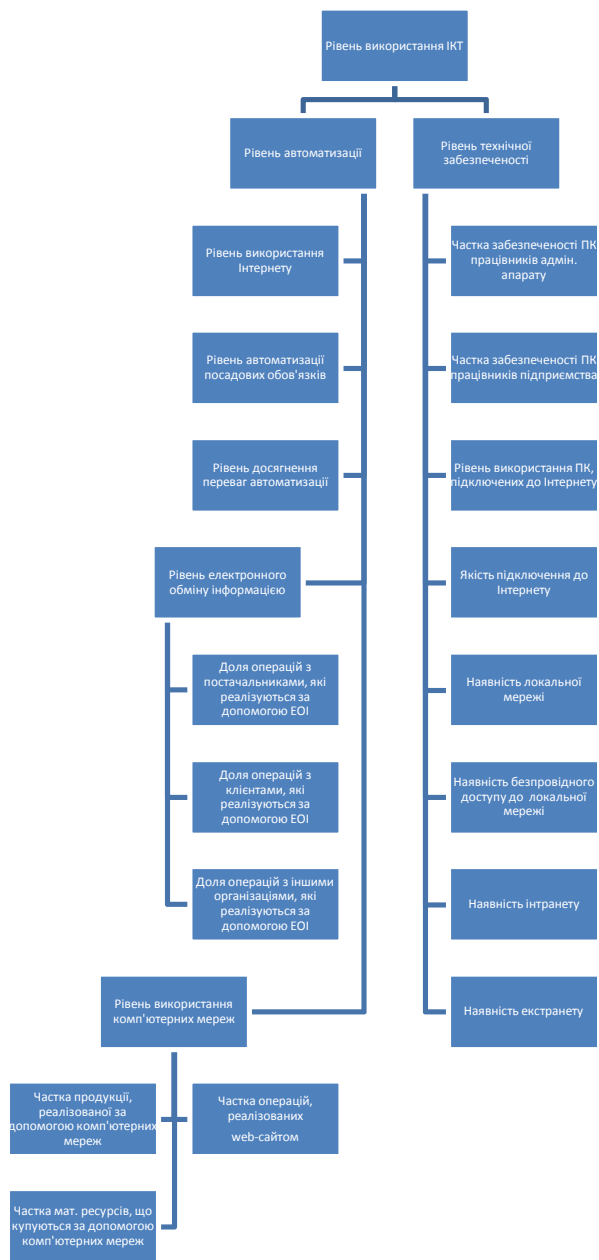

Рис. 1. Показники, що використовувалися для дослідження рівня використання ІКТ на промислових підприємствах

Оцінка промислових підприємств щодо вищеперелічених параметрів і їх статистична обробка на основі комп'ютерної програми для статистичної обробки даних "статистичний пакет для соціальних наук SPSS" дозволили зробити ряд принципових висновків:

1. У середньому на обстежених підприємствах інформаційні системи використовуються для виконання $2,4 \pm 0,2$ функцій із 6-ти, причому найбільш поширеною метою використання інформаційних систем було названо поліпшення доступу до інформації (78% відповідей).

2. Інтернет на обстежених підприємствах використовується в середньому для виконання $4,1 \pm 0,4$ посадових обов'язків з 11-ти, причому найбільш поширеним напрямом використання Інтернету були названі передача повідомлень і документів бізнес-партнерам підприємства (79% відповідей), передача повідомлень і документів співробітникам і начальству (67%) і пошук постачальників (62%).

3. У середньому на обстежених підприємствах автоматизовано $1,9 \pm 0,3$ посадових обов'язків з 8. Лідером серед відповідей стало складання звітності (45% відповідей).

4. Автоматизація посадових обов'язків дозволила на обстежених підприємствах реалізувати в середньому $4,0 \pm 0,4$ цілей з 13-ти. Найбільш часто реалізованими цілями названо прискорення складання паперових документів (84% відповідей), зменшення кількості паперових документів (79%), прискорення передачі документів співробітникам і начальству (67%).

5. Безперечним лідером щодо рівня автоматизації і технічної оснащеності є ТОВ "Холдингова компанія «Мікрон»". Це підтверджують і результати анкетування співробітників, і рівень електронного обміну інформацією (ЕОІ), і використання найбільш прогресивних способів інтернет-з'єднання, і забезпеченість комп'ютерами, і їх 100-відсоткове підключення до Інтернету, і якість web-сайту, і наявність систем інтранет і екстранет тощо. За результатами анкетування співробітників лідирують також ТОВ "Гідропром", ПАТ "Виробниче об'єднання «Стальканат-Сілур»" і ТОВ "Одеський олійноекстракційний завод".

6. Електронний обмін інформацією з постачальниками реалізований лише на 5-ти з 12-ти досліджуваних підприємств. На цих підприємствах за допомогою ЕОІ здійснювалося в середньому $6,0 \pm 0,2$ операцій з постачальниками із 7-ми, причому в усіх підприємств вказано використання ЕОІ при передачі замовлень постачальникам, здобутті електронних рахунків-фактур від постачальників й інформації про продукцію постачальників.

7. Електронний обмін інформацією з клієнтами реалізований на тих самих 5-ти підприємствах з 12-ти. На них реалізовано в середньому $5,9 \pm 0,2$ операцій з клієнтами із 7-ми, причому на всіх підприємствах здійснювалися відправлення електронних рахунків-фактур клієнтам і здобуття клієнтами інформації про продукцію.

8. Електронний обмін інформацією з іншими організаціями присутній вже в усієї групи досліджуваних підприємств. У середньому за допомогою ЕОІ реалізовано $5,5 \pm 0,2$ операцій з іншими організаціями із 7-ми, причому найчастіше називають: здобуття банківських і фінансових послуг (94% підприємств), здобуття інформації від державних установ (90%), здобуття форм від державних установ (85%), повернення заповнених форм від державних установ (81%), відправлення або здобуття даних для/від державних установ (79%), надання платіжних доручень фінансовим установам (60%).

9. Рівень ЕОІ з іншими організаціями для всіх досліджуваних підприємств значно перевищує рівень ЕОІ з постачальниками й з клієнтами. З точки зору автора, таке положення викликане наявністю відповідних пропозицій і реалізованих можливостей (здобуття і повернення форм, виконання адміністративних процедур, подання пропозицій, використання послуг інтернет-банкінгу та ін.) як з боку державних органів, так і

з боку банків/фінансових організацій. Зазначена гіпотеза узгоджується з рекомендаціями автора щодо поширення використання ІКТ бізнесом в Україні, оскільки автор упевнений, що державні організації і фінансові установи є найпотужнішими учасниками процесу інформатизації й автоматизації українського суспільства, у т. ч. промисловості, і тому можуть стати ініціаторами впровадження ІКТ у бізнес та інші сторони життя суспільства.

10. Web-сайт є в 6-ти підприємств з досліджуваної групи, у середньому він підтримував $2,3 \pm 0,4$ можливостей із 6-ти. На всіх web-сайтах підтримувався каталог продукції або прейскуранти, лише в ПАТ “Виробниче об’єднання «Стальканат-Сігур»” він реалізує всі можливості, перераховані у формі державного статистичного спостереження № 1-ІКТ.

11. Хоча в 5 підприємств з досліджуваної групи показана автоматизація деяких функцій постачання і збуту, ця автоматизація має вельми обмежений характер і реалізується, в основному, шляхом пересилки електронних повідомлень переважно по електронній пошті деяким бізнес-партнерам підприємства.

Непрямим доказом цього факту є майже повна відсутність закупівель матеріальних ресурсів і збуту готової продукції, здійснюваних за допомогою комп’ютерних мереж. Лише ТОВ “Холдингова компанія «Мікрон»” 75% своєї продукції реалізує за допомогою комп’ютерних мереж. ПАТ “Виробниче об’єднання «Стальканат-Сігур»” тільки дуже незначну частку продукції реалізує вказаним чином (0,001081%), настільки ж невелика частка матеріальних ресурсів закуповується за допомогою комп’ютерних мереж (0,01328%). Тому про масовий і системний характер автоматизації збутової або постачальницької діяльності для досліджуваної групи підприємств говорити ще немає підстав.

Для порівняння рівня автоматизації на різних підприємствах ми визначили узагальнений показник, головне призначення якого – відносна оцінка й візуалізація вищезазначених положень (рис. 2).

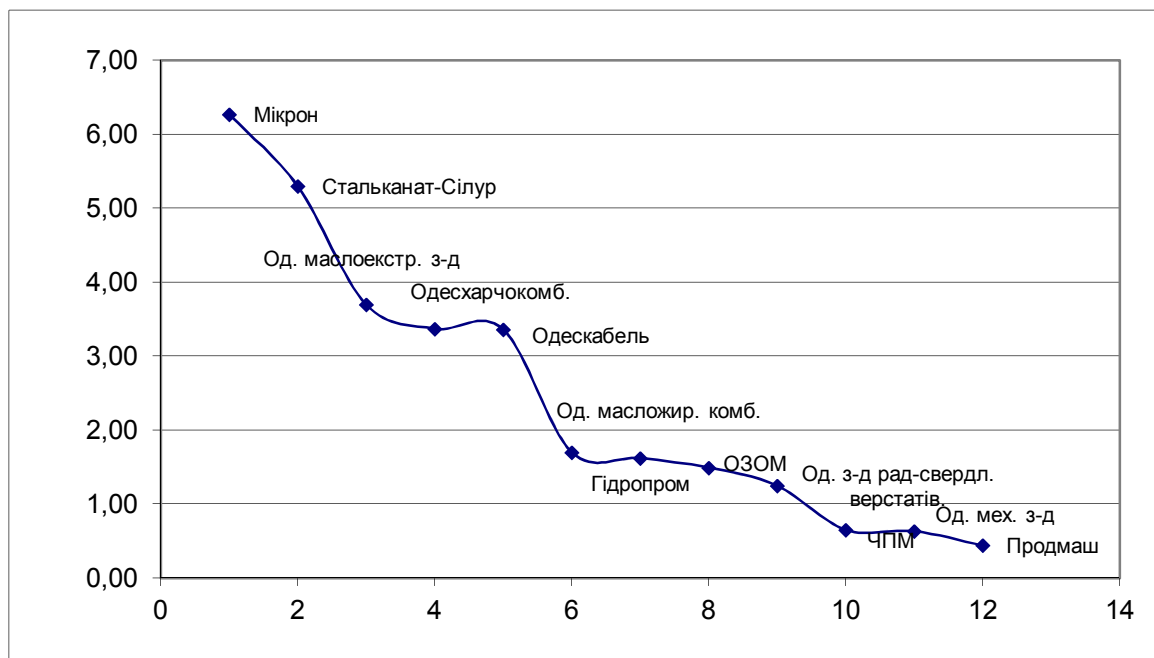

Рис. 2. Відносна оцінка підприємств щодо рівня автоматизації

12. Цікавий аналіз технічної забезпеченості досліджуваної групи підприємств. Так, рівень використання персональних комп'ютерів працівниками адміністративного апарату свідчить про загальний рівень комп'ютеризації підприємства. На підприємствах, у яких ця величина вища від 1, комп'ютери використовуються не лише адміністративним апаратом, а й працівниками виробничих підрозділів, лабораторій, складів тощо. Це ТОВ "Холдингова компанія «Мікрон»", ВАТ "Одеський олійножировий комбінат" і ТОВ "Одеський олійноекстракційний завод".

Необхідно відзначити, що багато підприємств мають досить високий рівень підключення комп'ютерів до Інтернету, причому в 4-х підприємств він складає 100%. П'ять підприємств з досліджуваної групи використовують найбільш прогресивні способи інтернет-з'єднання, у т. ч. мобільний зв'язок, що підвищує оперативність і своєчасність передачі й обробки інформації.

Практично на всіх підприємствах встановлена локальна комп'ютерна мережа, причому 5 з них використовувало безпроводний доступ до локальної мережі. ТОВ "Холдингова компанія «Мікрон»" і ПАТ "Виробниче об'єднання «Стальканат-Сігур»" мають як функціонуючу домашню сторінку у внутрішній комп'ютерній мережі (інтранет), так і розширену внутрішню комп'ютерну мережу для бізнес-партнерів підприємства (екстранет). Іншими словами, вони використовують можливості ІКТ для внутрішньої і міжкорпоративної взаємодії.

Таким чином, на основі аналізу рівня технічного забезпечення досліджуваних підприємств можна виділити дві діаметрально протилежні групи підприємств. До першої групи відносяться підприємства з технічним забезпеченням, що задовольняє сучасним вимогам і стандартам обробки, передачі й зберігання інформації, до другої – підприємства, що мають застарілу комп'ютерну техніку, засоби зв'язку тощо. Відносна оцінка рівня технічної забезпеченості досліджуваних підприємств показана на рис. 3.

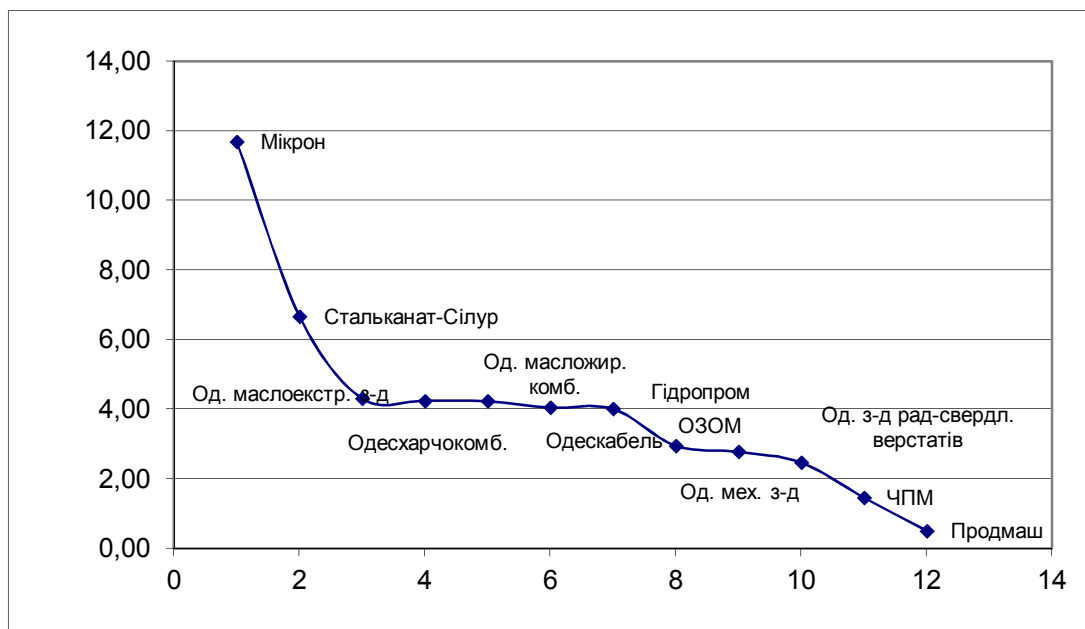

Рис. 3. Відносна оцінка підприємств щодо рівня технічної забезпеченості

З метою визначення чинників, що мають вплив на ефективність використання ІКТ у бізнесі (у нашому дослідженні – систем електронного постачання), проведений кореляційний аналіз залежності результуючого показника від доходу і 17 показників

автоматизації посадових функцій і технічної забезпеченості, розглянутих вище. Кореляційний аналіз показав залежність ефективності використання системи електронного постачання вище 50% в 8 показників (табл. 1).

З таблиці видно, що найбільша кореляційна залежність результуючого показника спостерігається в показника доходу підприємства. З останніх чинників для детальнішого аналізу вибраний показник частки операцій з постачальниками, які реалізуються за допомогою ЕОІ. Цей вибір пояснюється такими причинами. По-перше, даний показник має найбільший логічний зв'язок з досліджуваною сферою, хоч і має менший коефіцієнт кореляції, ніж частка операцій з іншими організаціями, які реалізуються за допомогою ЕОІ, і частка операцій, реалізованих web-сайтом. По-друге, показник частки матеріальних ресурсів, що купуються за допомогою комп'ютерних мереж, також має логічний зв'язок з досліджуваною сферою і більш високий коефіцієнт кореляції, але він представлений ненульовим значенням лише для одного підприємства. По-третє, показники наявності інтранету й екстранету також мають певний логічний зв'язок з досліджуваною сферою, представлені булевими величинами, які зазвичай не використовуються в регресійному аналізі.

Таблиця 1

Залежність ефективності використання системи електронного постачання від ряду чинників

Показник	Коефіцієнт кореляції
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	0,998026
Частка операцій з постачальниками, які реалізуються за допомогою ЕОІ	0,529891
Частка операцій з клієнтами, які реалізуються за допомогою ЕОІ	0,523885
Частка операцій з іншими організаціями, які реалізуються за допомогою ЕОІ	0,710609
Частка операцій, реалізованих web-сайтом	0,681362
Частка матеріальних ресурсів, що купуються за допомогою комп'ютерних мереж	0,846448
Наявність інтранету	0,522798
Наявність екстранету	0,522798

У результаті регресійного аналізу було побудовано рівняння регресії у вигляді:

$$y = 0,22 * x_1 + 7,00 * x_2,$$

де y – економічна ефективність системи електронного постачання;
 x_1 – дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), млн грн;
 x_2 – частка операцій з постачальниками, реалізованих за допомогою ЕОІ.

Економічна інтерпретація цього рівняння полягає в такому: ефективність використання системи електронного постачання залежить від доходу (по суті – розміру) підприємства й масштабу вже реалізованих на підприємстві заходів щодо автоматизації операцій з постачальниками.

Дана залежність характеризується величиною достовірності апроксимації $R^2=0,997691$. Це означає, що 99,77% змін (варіацій) у відгуку (рівні економічної ефективності) зумовлюється варіаціями врахованих чинників і лише 0,23% – впливом інших чинників. Звідси можна зробити висновок про повноту врахування пояснювальних чинників.

Далі, оцінка статистичної надійності моделювання за допомогою F-критерію Фішера показала значущість рівняння регресії. При рівні значущості 0,05 розрахункове значення критерію Фішера склало $F_{\text{набл}}=1944,31$, що більше його табличного значення $F_{\text{кр}}=19,38$ для 12 спостережень ($n=12$) і 2-х чинників ($m=2$).

З метою оцінки значущості коефіцієнтів регресії використовують t-критерій Стюдента. Критичне значення t-критерію, установлене за таблицею розподілу Стюдента при рівні значущості 0,05 для 12 спостережень ($n=12$) і 2-х чинників ($m=2$) $t_{кр}=2,26$, порівнюється зі спостережуваними значеннями t-критерію, обчисленими за вибірковими даними (за модулем). Значення $t_{набл1}$ (52,86) для x_1 і $t_{набл2}$ (-2,52) для x_2 за модулем перевищують $t_{кр}$, тобто чинники x_1 і x_2 є значимими. Важливо відмітити, що значущість чинника x_1 (дохід) сильно перевищує значущість чинника x_2 . Для вільного члена рівняння регресії $t_{набл3}=-0,07$ не перевищує критичне значення, тобто вільний член не є значимим і його можна не враховувати.

Висновки. Таким чином, на прикладі системи електронного постачання ми довели гіпотезу про залежність результатів використання ІКТ від рівня доходу (по суті – розміру) промислового підприємства. Іншими словами, найбільший успіх у цій сфері матиме велике підприємство, здатне повномасштабно й системно проводити впровадження ІКТ у різні сфери своєї діяльності. З іншого боку, якісне введення ІКТ великими підприємствами автоматично приводить до розширення використання ІКТ його бізнес-партнерами, у т. ч. малими та середніми підприємствами, оскільки вони вимушені відповідати вимогам свого більш потужного й технічно оснащеного бізнес-партнера.

1. Окинавская хартия глобального информационного общества // Дипломатический вестник. – 2000. – № 8. – С. 51–56.
2. Доклад об информационной экономике, 2006 год. Проблематика развития. Обзор. Нью-Йорк и Женева: Конференция Организации Объединенных Наций по торговле и развитию, 2006. – 29 с.
3. Vehovar V. Characteristics and impacts of ICT investments: perceptions among managers / V. Vehovar, D. Lesjak // *Industrial Management & Data Systems*. – 2007. – № 107 (4). – P. 537–550.
4. Higon D. A. The impact of ICT on innovation activities: Evidence for UK SMEs / D. A. Higon // *International Small Business Journal*. – 2011. – № 30 (6). – P. 684–699.
5. Ollo-Lopez A. ICT impact on competitiveness, innovation and environment / A. Ollo-Lopez, M. E. Aramendia-Muneta // *Telematics and Informatics*. – 2012. – № 29. – P. 204–210.
6. Alam S. S. ICT adoption in small and medium enterprises: an empirical evidence of service sectors in Malaysia / S. S. Alam, M. K. M. Noor // *International Journal of Business and Management*. – 2009. – № 4 (2). – P. 112–125.
7. Manochehri N. N. Examining the impact of information and communication technologies (ICT) on enterprise practices: a preliminary perspective from Qatar / N. N. Manochehri, R. Al-Esmail, R. Ashrafi // *The Electronic Journal on Information Systems in Developing Countries (EJISDC)*. – 2012. – № 51 (3). – P. 1–16.
8. Consoli D. Literature analysis on determinant factors and the impact of ICT in SMEs / D. Consoli // *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. – 2012. – № 62. – P. 93–97.
9. Bayo-Moriones A. Perceived performance effects of ICT in manufacturing SMEs / A. Bayo-Moriones, M. Billon, F. Lera-Lopez // *Industrial Management & Data Systems*. – 2013. – № 113 (1). – P. 117–135.

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine. “On Approving the National Strategy for Regional Development 2015” *Official Herald of Ukraine* 30 (2006). Print.
2. Shchedrovitsky, G. “Technology Regional Planning: from an industrial to an innovative model”. *Compass industrial restructuring* 5(2003):15–16. Print.
3. “Decree of the President of Ukraine The concept of national regional policy № 341/2001 of 25 May 2001”. Web. <www.president.gov.ua>.
4. Perfilova, N. “Project approach to public financial management”. *Proceedings of the National Academy of Sciences of Ukraine: Mathematical Machines and Systems* 2 (2009): 26–28. Print.
5. The state targeted programs are run on a course of reform. 15 May 2012. Web. <<http://blog.liga.net/user/gsmityuh/article/9213.aspx>>.
6. Vasilenko, V., V. Medved, & T. Savelyeva. *Economic development of regions: similarities and differences*. Donetsk: South-East Ltd, 2010. Print.
7. Pushkar, S. & B. Pushkar. “Strategic Planning for Regional Development”. *Ukrainian science: Past, Present and Future* 13(2008):100–105. Print.
8. Kravchenko, M. & A. Petroe. *Development of models of management of social protection: national and international experience*. Kiev.: Association Cities and Communities of Ukraine, 2007. Print.

Рецензент:

Ткачук І.Г. – доктор економічних наук, професор, зав. кафедри фінансів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.

УДК 336.71:657

ББК 65.26

Пилипів Н. І.¹, Пилипів М.І.²

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ДЛЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ДІЛОВОГО ПАРТНЕРСТВА

¹ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”,
Міністерство освіти і науки України,
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57,
тел.: 0673444155,

e-mail: prylypiv@gmail.com

²ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”,
Міністерство освіти і науки України,
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57,
e-mail: mariya.pylypiv@gmail.com

Анотація. У статті на основі проведеного нами критичного аналізу трактувань різними вченими економічної сутності поняття “ділова репутация” запропоновано таке його визначення: самостійний об’єкт нематеріальних активів, який слід виокремлювати як гудвіл у процесі об’єднання бізнесу, і як внутрішньо створену ділову репутацию в процесі здійснення поточної господарської діяльності для забезпечення комерційному банку конкурентних переваг у зовнішньому середовищі та формування довіри між партнерами.

Обґрунтована доцільність відображення комерційними банками інформації про ділову репутацию в нефінансовій та у фінансовій звітності та в опублікуванні останніх у періодичних та неперіодичних виданнях з метою залучення широкого кола потенційних ділових партнерів.

Ключові слова: система ділового партнерства, комерційні банки, ділова репутация, взаємовигода, нематеріальний актив.

Annotation. This article based on our critical analysis of different interpretations of the economic meaning of the term “work reputation” offers the following definition: independent object of non-material actives, which should be separated as a goodwill in the process of joining of business, and the internally created work reputation as a process of current work activity to provide for commercial banks different competitive advantages and the formation of trust between partners.

We also provide the rationale for the need to reflect the information about work reputation by commercial banks in the context of non-financial and financial accounting and publishing such information in periodical and non-periodical publications with the aim of involving the wide cycle of potential work partners.

Keywords: system of business partnership, commercial banks, work reputation, mutual benefit, non-material actives.

Вступ. Практика країн з розвиненою ринковою економікою свідчить, що в сучасних умовах основна увага комерційних банків має приділятися проблемі посилення їх ділової репутации для формування довіри між партнерами як гарантії їх довгострокової й взаємовигідної співпраці в системі ділового партнерства. Саме ділова репутация банківських установ є орієнтиром дій і поведінки ділових партнерів для підвищення ефективності взаємовигідної співпраці між ними. Тому важливим питанням є дослідження проблем формування ділової репутации комерційних банків для стабільного функціонування всіх ділових партнерів.

Постановка завдання. Аналіз останніх досліджень і публікацій, присвячених зазначеним проблемам, свідчить про те, що для вітчизняних учених розробка питань їх